

אחרי 1992 הגיעה שנת 1993. בינואר של שנה זו הכריזו שלטונות האינטרנט באווה רבה שיש להם כבר 50 שתי WWW בכל רחבי העולם (חמישים!). מיקרוסופט המשיכה עם מערכת ההפעלה שלה NT ושררה במקביל גם את גרסה 6.0, DOS, שלא נחלה הצלחה ולמעשה הייתה די בעייתית (מניסיון אישי). אבל מיקרוסופט עשתה צעד נוסף והשתלט לנו על שולחן העבודה והכריזה על חבילת OFFICE, שהכילה את כל מה שהם חשבו שאנחנו צריכים. זו הייתה נקודת המפנה של לוטוס, קואטר פרו, איינשטיין, קיוטקס, DBASE ועוד הרבה תוכנות ויישומים רבים שפשוט נעלמו - כי מיקרוסופט חילקה אותם כחבילה אחת של יישומים שמדברים זה עם זה, ואין צורך בהסבות ובייצוא נתונים מיישום ליישום.

מנגד, NCSA הכריזה על הדפדפן הראשון בעולם - שמו בישראל היה מוזאיק, והוא ידע לעבוד גם עם HTML וגם עם תווים גרפיים עבור מנוע החיפוש הוותיק בן השלוש שנים - גופר. מוזאיק לא היה סיפור הצלחה, אבל לאחר שנמכר ועבר כמה תהפוכות הגיע לבסוף לנטסקייפ, שהפכה אותו לדפדפן הנפוץ ביותר בעולם (יותר מה-IE!), כ-70% מהשוק עבדו עם נטסקייפ - אתם יכולים לתאר לעצמכם מונופול כזה כיום?

יצירה נוספת שנוצרה אז, אמנם רק בסוף השנה, בדצמבר 1993, היא משחק המחשב המפורסם ביותר: ה-DOOM, שנוצר על ידי ID SOFTWARE.

בישראל הקים ראובן בן מנחם את פאנדטק, הקיימת עד היום בהרצליה פיתוח ואביגור ווילנץ הקים את גליליאו, שנמכרה בסכום של 2.7 מיליארד דולרים למארוול.

אגב, ממש ביום האחרון של שנת 1993 הכריזה מיקרוסופט על חלונת 3.11 שאפשרה עבודה בקבוצות, אבל על כך - בשנה הבאה.

הדגש שלנו על ה-חידוש, בהא הידיעה, הוא הקמת אתר גלי צהל, אתר האינטרנט הראשון בארץ ששירד שידור ישיר של שידורי התחנה באמצעות חיבור של מקלט לשרת האתר שנמצא בחברת אלרונט (לימים נטוויז') - הח"מ גאה על היותו אחד המקימים (ביחד עם עופר וולד, שלימים הקים את סרפ-פרי, ספקית האינטרנט בחינם).

ממליצו לפרס ראש אט"ל למפעל חיים, שהוענק לו בשנת 2000. בסוף 2001 סיים לביא את תפקידו כעובד משרד הביטחון בממר"ם, אחרי 40 שנות עבודה, ומאז ועד סוף 2011 המשיך לפעול במקום בהתנדבות. "בעבר, תוכנית היה תואר מפורא, האנשים התגאו בו, עד כדי כך שקראו לתוכניות על שמם. היום, הדגש הוא יותר על מוצרים מוכנים ועל אינטגרציה", אמר.

לספק מענה הולם, איכותי, מאובטח וזמין לצרכים בתחום התשתיות, שירותי המיחשוב ותקשורת הנתונים - בשגרה ובחירום. זאת, תוך התחדשות מתמדת, התייעלות ומיצוי טכנולוגיית המידע".

"אבן היסוד"

שאל לביא הוא ממקימי ממר"ם, ומלווה את מערך המיחשוב של מדינת ישראל כמעט מראשיתו.

שר הביטחון, שמעון פרס, בסיוור בממר"ם, תחילת שנות ה-70

"מוכנים להתפשר על פונקציונליות, על מנת לקנות מהמוכן. מעדיפים מערכות סטנדרטיות, שמאחוריהן עומדות חברות מסחריות שדואגות לתחזוקה ולעדכונים.

"פעם, כל אחד חשב שהוא יחיד ומיוחד, אבל היום הארגון מאלץ את כולם להתפשר ולהתיישר עם המוכן, גם אם זה על חשבון הפונקציונליות. שינוי נוסף הוא שהארגונים, כולל הצבא, מחזיקים היום הרבה אנשי מקצוע חיצוניים מכל חברות התוכנה. "שינוי נוסף אני רואה", אמר, "במיומנויות הרכות, כמו טיפול באנשים והתייחסות למשאב האנושי. אני מאמין שבכלכלה המבוססת על ידע, העובד המומחה הופך לנכס החשוב ביותר של הארגון, זה שבעצם יעניק את היתרון התחרותי לארגון. המחקרים מלמדים גם שהכסף הוא לא במקום הראשון בסדר העדיפויות של העובדים. אני מאמין שהכי חשוב זה הטיפול בעובד והיחס אליו".

ב-1978 מונה לביא לתפקיד עוזר מפקד ממר"ם, וטיפל, בין היתר, בהכנת תוכניות עבודה שנתיות, תיאום פעילות תקציבית, ריכוז פעילות של רכש והצטיינות טכנולוגית, בניית נהלים, והחשוב ביותר - בחינת ההיבטים הכלכליים והמבצעיים של ניהול ממר"ם כמשק כלכלי סגור, תוך פיתוח, מימוש וניהול של המודל.

שאל לביא חתום על מספר רב של עבודות מטה, פרסומים וניירות עמדה על אודות המגמות הארגוניות והטכנולוגיות, והיה בין הראשונים שהבחינו בשינויים שחלו בעולם התיקשוב. הוא גם יזם הקמת קבוצות עבודה ללימוד המשמעותיות, להערכות ולהתמודדות עימם.

"נכס ארגוני יקר ערך", "העוגן שתמיד נמצא", "אבן היסוד של מערך המיחשוב בצה"ל", "מספר אחד בקהיליית המיחשוב במדינת ישראל בכלל ובצה"ל בפרט", אלה הן רק כמה מהגדרות שצוינו על ידי

לשרת את אחיהם הגדולים במשימות קלט/פלט. זמן לא רב לאחר רכישת המחשבים נפסקה פעילותה של חברת "פילקון" בתחום המחשבים, אך מחשביה המשיכו לשרת את ממר"ם במשך עוד כשמונה שנים.

ממר"ם עצמה סיפקה בעיקר שירותי תשתית: תפעול המחשב, הדרכה, טיפול במערכת ההפעלה וכדומה. היחידות החיליות שפעלו בראשית ימי ממר"ם היו: יחידת אכ"א למחשב (יא"ל), יחידת עיבוד נתונים אפסנאיים (יענ"א), יחידה 180 - יחידת המיחשוב של חיל האוויר. במהלך השנים נוספו יחידות לאגפים נוספים ולחילות נוספים וכן שונו שמותיהן של היחידות המקוריות.

בראשית ימי ממר"ם נחשב המחשב לכלי המהווה פריצת דרך מדעית (ואכן שימש גם לעיבודים מדעיים), ולכן גויסו לשורות ממר"ם והיחידות הנלוות גם חיילים בעלי כישורים מתמטיים בולטים, שהפכו ברבות הימים לפרופסורים באוניברסיטאות, ובהם אסא כשר, שהרן שלח, זהר מנה ואחרים. תוך שנים מעטות התאקלם המחשב בממר"ם ירד לטובת אנשי הניהול והפיקוד הצבאי.

בסביבות שנת 1967 הגיע לממר"ם המחשב הראשון מסדרת 360 של חברת יבמ, יבמ 360/50. תחילה הייתה ממר"ם יחידה מטכ"לית. ב-1994 הועברה לחיל הקשר, האלקטרוניקה והמחשבים, כחלק מהקמתה של חטיבת המיחשוב. עם פירוקה של חטיבת המיחשוב ב-1999, הועברה ממר"ם לכפיפות ישירה של חיל הקשר. עם הקמת יחידת לוט"ם ב-2003, ממר"ם הוכפפה לה, תפקידיה ומבניה שונו, והיא אחראית כיום על התשתית של מערך המיחשוב בצה"ל. כך חזרה ממר"ם להיות יחידה מטכ"לית, הכפופה לאגף התיקשוב.

חזונו של מרכז המחשבים המרכזי של צה"ל הוא להוביל בתחום שירותי תיקשוב תשתיתיים מתקדמים לצה"ל. "על ממר"ם", נכתב בחזון, "כגורם טכנולוגי תשתיתי מרכזי ומוביל במערך המיחשוב הצה"לי -